

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Elli sekizinci İnikat

17 . IV . 1959 Cuma

Münderecat

	Sayfa	Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	334	
2. — Havale edilen evrak	335	
3. — Yoklama	335	
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umumiye mâruzatı	335	
1. — Vazife ile yurt dışına giden Hariciye Vekili Fatin Rüştü Zorlu'nun avdetine kadar kendisine, Ticaret Vekili Hayrettin Erkmen'in Vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/387)	335	
2. — Vazifeten yurt dışında bulunan İmar ve İskân Vekili Medeni Berk'in avdetine kadar kendisine, Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in Vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/388)	335	
3. — Yurt dışında seyahatta bulunan Dahiliye Vekili Namık Gedik'in avdetine kadar kendisine, Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili Lûtfi Kırdar'ın Vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/389)	335:336	
4. — Başvekil Adnan Menderes'in vazifeten yurt dışına yapacağı seyahat esnasında Başvekilliğe, Nafia Vekili Tevfik İleri'nin Vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/390)	336	
5. — Giresun Mebusu Doğan Köymen'in, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanununa ek 7052 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifinin geriverilmesine dair takrir (2/24, 4/113)		336
6. — Ankara Mebusu Ahmet Üstün'ün, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanununa ek 7052 sayılı Kanunun tadili hakkındaki kanun teklifinin ruznameye alınmasına dair takrir (2/92, 4/110)		336:338
5. — Sualler ve cevaplar		338
A — Şifahi sualler ve cevapları		338
1. — Maraş Mebusu Hilmi Soydan'ın, Elbistan şosesi ile Sürgü suyu üzerindeki kapdere köprülerinin bugüne kadar bitirilmemesi sebebine dair Nafia Vekilinden şifahi suali (6/252)		338
2. — Ordu Mebusu Muammer Tekin'in, Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliği ambarlarındaki fındıklarda ambar ve randıman açıkları bulunduğunun doğru olup olmadığına dair Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/253)		338
3. — Gümüşane Mebusu Hüseyin Polat'ın, mevcut sanatoryumların miktarı ile		

faaliyetlerine dair sualine Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekili Lûtfi Kırdar'ın şifahi cevabı (6/257) 338:340

4. — Kars Mebusu Behram Öcal'ın, et fiyatına yeniden zam yapılmasının sebebine dair Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/259) 340

5. — Ankara Mebusu İbrahim İmirzalıoğlu'nun, 1958 senesinde ithal veya monte edilen traktörlerin hangi esaslar dâhilinde satışa arz ve tevzi olunduğuna dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in şifahi cevabı (6/260) 340:342

6. — Malatya Mebusu Tefvik Ünsalan'ın, Malatya Devlet Hastanesi ilâve kısmı inşaatının ne için yarıda bırakıldığına dair Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekilinden şifahi suali (6/269) 342

7. — Malatya Mebusu Tefvik Ünsalan'ın, Pazar günleri devamlı olarak mecburi çalışmanın hangi fabrikalarda tatbik edildiğine dair Çalışma Vekilinden şifahi suali (6/270) 342

B — Tahrirî sual ve cevabı 345

1. — Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın, Dahilî Nizamnamede yapılan son tadillerden sonra mebuslara verilen cezalara dair Büyük Millet Meclisi Riyasetinden olan sualine Reisvekili Mahmut Goloğlu'nun tahrirî cevabı (7/466) 345:346

6. — Müzakere edilen maddeler 342

1. — Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara dair kanun lâiyhası ile Çankırı Mebusu Ferhan Arkan ve 5 arkadaşının, Çankırı vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların giderilmesi, Kırşehir Mebusu Hayri Çopuroğlu ve 2 arkadaşının, Kırşehir vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların telâfisi hakkında kanun teklifleri ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/213, 2/185, 2/192) 342:344

7. — Arizalar ve telgraflar 346

1. — SABIK ZABIT HULÂSASI

Maraş Mebusu Halil Gürün ile,

Tunceli Mebusu Fethi Ülkü'nün, seçilmiş buldukları Avrupa Konseyi İstişari Asamblesi âzâlıklarından affedilmelerine dair takrirleri okundu.

3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair Kanun kabul edildi.

Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla alınacak tedbirlere, yapılacak yardıma dair kanun lâiyhasının müzakeresi, encümene verilen madde gelmediğinden, tehir olundu.

Maraş Mebusu Kemal Aksüyek'in,
Trabzon Mebusu Osman Nuri Lermioğlu'nun,
Çorum Mebusu Yakup Gürsel'in,
Mardin Mebusu Mehmet Ali Arkan'ın,
Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın,
Manisa Mebusu İhsan Yalkın'ın,
Manisa Mebusu Sudi Miheçoğlu'nun,
Adana Mebusu Kasım Gülek ve Hatay Me-

busu İhsan Ada'nın haklarında yapılmak istenen takibat ve muhakemenin devre sonuna bırakılmasına dair Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbataları kabul edildi.

Gaziantep Mebusu Cevdet San'ın teşriî masoniyetinin kaldırılması hakkındaki Başvekâlet tezkeresi ve Adliye ve Teşkilâtı Esasiye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen mazbatasını üzerinde görüşüldü ve nazara alınan takrir gereğince mazbatanın encümene iadesi kabul olundu.

17 . IV . 1959 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili Kâtip

Kayseri Mebusu Kırklareli Mebusu
İbrahim Kirazoğlu Mehmet Ali Ceylân

Kâtip
Kayseri Mebusu
Hakkı Kurmel

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Lâyiha

1. — Maarif Vekâleti kuruluş kadrolarıyla merkez kuruluş ve görevleri hakkındaki 2287 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair olan

4926 sayılı Kanunla ek ve zeyilleri bulunan kanunlarda değişiklik yapılması hakkındaki 6949 sayılı Kanuna bağlı cetvellerde tadilat yapılmasına dair kanun lâyihası (1/349) (Maarif ve Bütçe encümenlerine)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati: 15,10

REİS — Reisvekili İbrahim Kirazoğlu

KÂTIPLER : Mehmet Ali Ceylân (Kırklareli), Abdullah Keleşoğlu (Samsun)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız, efendim.
(Malatya mebuslarına kadar yoklama ya-

pıldı.)

REİS — Celseyi açıyorum.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MARUZATI

1. — Vazife ile yurt dışına giden Hariciye Vekili Fatin Rüştü Zorlu'nun avdetine kadar kendisine, Ticaret Vekili Hayrettin Erkmen'in vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/387)

REİS — Riyaseticumhur tezkeresini, okuyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine Vazife ile yurt dışına giden Hariciye Vekili Fatin Rüştü Zorlu'nun avdetine kadar kendisine, Ticaret Vekili Hayrettin Erkmen'in vekillik etmesinin, Başvekilin teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu saygı ile arz ederim.

Reisicumhur

C. Bayar

REİS — İttılâma arz edilmiştir.

2. — Vazifeten yurt dışında bulunan İmar ve İskân Vekili Medeni Berk'in avdetine kadar kendisine, Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/388)

REİS — Diğer tezkereleri de okuyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Vazifeten yurt dışında bulunan İmar ve İskân Vekili Medeni Berk'in avdetine kadar kendisine, Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in vekillik etmesinin, Başvekilin teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu saygı ile arz ederim.

Reisicumhur

C. Bayar

REİS — İttılâma arz edilmiştir.

3. — Yurt dışında seyahatte bulunan Dahiliye Vekili Namık Gedik'in avdetine kadar kendisine, Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekili Lutfi Kırdar'ın vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi (3/389)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Yurt dışında seyahatte bulunan Dahiliye Vekiline, Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekili Dr. Lutfi Kırdar'ın vekâlet etmesinin, Başvekilin teklifi üzerine, muvafık görülmüş olduğunu saygı ile arz ederim.

Reisicumhur

C. Bayar

REİS — İttılâmıza arz edilmiştir.

4. — *Başvekil Adnan Menderes'in vazifeten yurt dışına yapacağı seyahat esnasında Başvekilliğe, Nafia Vekili Tefvik İleri'nin vekâlet etmesinin, Başvekilin teklifi üzerine, muafık görülmüş olduğunu saygı ile arz ederim.*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
Başvekil Adnan Menderes'in vazifeten yurt dışına yapacağı seyahat esnasında Başvekilliğe, Nafia Vekili Tefvik İleri'nin vekâlet etmesinin, Başvekilin teklifi üzerine, muafık görülmüş olduğunu saygı ile arz ederim.

Reisicumhur
C. Bayar

REİS — İttılâmıza arz edilmiştir.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Gündem hakkında söz istiyorum, Reis Bey.

REİS — Bir dakika müsaade buyurun, efendim.

5. — *Giresun Mebusu Doğan Köymen'in, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanununa ek 7052 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifinin geri verilmesine dair takriri (2/24, 4/113)*

REİS — Bir takrir daha var, okuyoruz.

Yüksek Reisliğe

2/24 esas kayıt numaralı ve 16. XII. 1957 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanununa ek 7052 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifinin geri verilmesine müsaadelerinizi saygılarımla rica ederim.

Giresun

Doğan Köymen

REİS — Geri verilmiştir, efendim.

Mehmet Kâmil Boran, gündem dışı konuşacak.

M. KÂMİL BORAN (Mardin) — Muhterem arkadaşlar: 1957 - 58 teşriî yılın başından bugüne kadar verdiğim 28 sözlü sorudan 27 si halâ Riyaset Divanının elindedir. Yalnız biri gündeme girmiştir. Bunun sebebinin kolayca izah edilemeyeceğini sanıyorum. Böyle bir muamele tarzı karşısında insanın tereddüde düşmemesi imkânsızdır.

Riyaset Divanı acaba Hükümete bir icrai masuniyet mi tanımak istiyor? Hükümetin bu yoldan mürakabesini önlemek kararında mıdır?

Böyle bir niyet ancak Hükümetin küçük düşmesini intacedebilir. Hükümet benim söyleyeceklerime cevap vermekten âciz midir ki, sözlü sorularımın görüşülmesine imkân bırakmıyorsunuz? Hükümetin mürakabesine imkân vermiyecek misiniz? O takdirde Hükümetin bütün ef'ali-ne ve hattâ âkıbetine ortak olmanız mukadderdir.

Riyaset Divanından bu mevzu üzerinde hasasiyetle durmasını rica ederim.

REİS — Efendim, sözlü soruların kesafeti malûm.. Dahilî Nizamnameye göre haftada bir gün ve bir saat Heyeti Umumiyede sözlü soruların görüşüleceği de malûm.. Dahilî Nizamnameye göre sözlü sorular gündeme alınmakta ve görüşülmektedir. Temenni olunur ki, arkadaşımızın sözlü sorularına yakında sıra gelsin.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Gündem hakkında söz istiyorum.

REİS — Gündemin nesi hakkında?

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Tarzı ter-kibi hakkında.

REİS — Müsaade buyurun efendim, takdir hakkını kullanarak söz vermiyorum. Ruznameye geçiyoruz.

6. — *Ankara Mebusu Ahmet Üstün'ün, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanununa ek 7052 sayılı Kanunun tadilî hakkındaki kanun teklifinin ruznameye alınmasına dair takriri (2/92, 4/110)*

REİS — Takriri okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine
20 . I . 1958 tarihinde Büyük Millet Meclisi Riyasetine takdim etmiş olduğum T. C. Ziraat Bankası Kanununa ek 7052 sayılı Kanunun tadiline dair kanun teklifim, bugüne kadar ancak, Ziraat ve Ticaret komisyonlarında görüşülebilmiştir.

Dört aydan beri de Maliye Komisyonunda beklemekte olan bu kanun teklifimin Dahilî Nizamnamenin 36 ncı maddesi mucibince gündeme alınmasını saygı ile arz ve rica ederim.

15 . IV . 1959

Ankara

Ahmet Üstün

REİS — Mazlum Kayalar.

ENCÜMEN M. M. MAZLUM KAYALAR
(Bursa) — Muhterem arkadaşlar, mevzu bahis

kanun teklifi Ziraat Encümenince reddedilmiş, havalesi gereğince Ticaret Encümenine gelmiş, Ticaret Encümenince de reddedilmiş, ondan sonra yine havalesi gereğince Maliye Encümenine bu sene başlarında gelmiş bulunuyor. Bundan sonra da Bütçe Encümenine gitmesi lâzım. **Kanun gayet ehemmiyetli bir mahiyet arz etmektedir.** Maliye Encümeninde Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, Gelir Vergisi Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Umumi İhale Kanunu gibi gayet ehemmiyetli mevzular bulunduğu gibi, - ki, birçokları çıkarılmıştır - yeni bütçe yılı dolayısıyla 1 Marttan itibaren mevkiî meriyete girmesi lâzımgelen bazı kanun tekliflerinin de araya sıkıştırılması zarureti hâsıl olmuştur. **Bu itibarla, şimdiye kadar yani bir buçuk aylık zaman zarfında bahis konusu teklifin tetkiki ikmal edilememiş, ancak, gündeme alınmış bulunuyor.** Teklif sahibini de nitekim arattık, **bulamadık.** Encümen bu teklifi gündeminin 3 ncü sırasına almış bulunuyor. Müsaade buyrulursa Maliye Encümenince bir kere tetkiki ve ondan sonra Bütçe Encümenine intikali doğru olur.

Takdir Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Ahmet Üstün.

AHMET ÜSTÜN (Ankara). — Muhterem arkadaşlarım, takririmde arz ettiğim veçhile, T. C. Ziraat Bankası Kanununa ek, 7052 sayılı Kanunun tadiline dair B. M. M. Riyasetine takdim etmiş olduğum kanun teklifim 15 ay zarfında, ancak, alâkalı komisyonların ikisinde görüşülebilmıştır. 4 aydan beri de **Maliye Komisyonunda beklemektedir.** Dahilî Nizamnamenin 36 ncı maddesi mucibince Umumi Heyetin kararı ile gündeme alınmasını talebettiğim Maliye Komisyonunca öğrenilerek, benim bu talebimden bir gün sonra kendi komisyonlarında gündemlerine almışlardır. Bendeniz bundan henüz haberdar olmaktadır.

Eğer teklifler, tarihleri sırasıyla komisyon-**da müzakere edilmiş olsa idi, benim bu kanun teklifim şimdiye kadar Yüksek Huzurunuza çoktan gelmiş olacaktı.**

Muhterem arkadaşlar, kanun teklifimin Ziraat Bankasına tahmil edeceği malî külfeti küçümsemiyorum. Ancak, milyonlarca vatandaşın hayatında ıstırap mevzuu, olan bir hususun bir an evvel, Büyük Mecliste görüşülmesinde fayda ve zaruret görmekteyim.

Ziraat Bankası alacaklarını senenin Ağustos, Eylül ve Ekim aylarında tahsil etmektedir.

1959 senesinde bu tarihten evvel bu kanun teklifimin Büyük Mecliste görüşülmesi mümkün olursa, verilecek karar ne olursa olsun, alacaklı durumda olan Ziraat Bankası ile, borçlu durumda olan köylü vatandaşların işlerini tanzim bakımından çok faydalı olacaktır.

Bunun içindir ki, muhterem arkadaşlarım, milyonlarca vatandaşı yakinen ilgilendiren kanun teklifimin bir an evvel görüşülmesinde zaruret vardır. Nihai karar Yüksek Meclisindir. Eğer kanun teklifim bugüne kadar normal olarak komisyonlarda görüşülmüş olsa idi, huzuruza çoktan gelmiş olacak idi. Bir encümen vazifesini yapmamış, senede ancak, 9 defa toplanmışsa bunda, bu gibi kanun tekliflerinden medet uman vatandaşların kabahati nedir? Takririmin lehinde reylerinizi lütfetmenizi ıstırah ederim.

REİS — Mazlum Kayalar.

MAZLUM KAYALAR (Bursa) — Arkadaşlarım; Ahmet Üstün arkadaşımız, «Kanun teklifim gayet mühimdir, milyonlarca vatandaşı alâkadar etmektedir. Eğer bu teklif, geliş sırasına göre tetkik ve müzakere edilmiş olsaydı şimdiye kadar çoktan çıkardı.» dediler.

Yüksek Meclise gelen kanunların hepsi de milyonlarca vatandaşı alâkadar etmektedir, hepsi de gayet mühimdir. Bu kanun teklifinin, komisyonla geliş sırası ile çıkarılmasına imkân bulunmadığını hepimiz bilirsiniz. Birçokları Su Komisyonuna veriliyor, bazıları üzerinde malûmat toplamak için zaman istiyor. Bu itibarla komisyonla geliş sırasına göre kanun çıkarmak mümkün değildir. Kaldı ki 1 Martta meriyete girmesi lâzımgelen kanunlar da Maliye Encümenini meşgul etmiş bulunuyor idi. Binaenaleyh, bu koradaki mucip sebepleri vârit ve tatminkâr değildir.

Yine buyurdular ki, «Encümen vazifesini yapmamış, senede ancak 9 defa toplanmış ise kabahat yine kendisindedir.» Fakat ben, senede değil, bâzan bir ayda aşağı - yukarı 8 defa toplanmışımızı, kendilerine kayıtları ile ve çıkarığımız kanunlarla göstermeye âmadeyim. Maliye Encümeniniz birçok haftalar iki defa toplanmıştır.

REİS — Ankara Mebusu Ahmet Üstün'ün, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası Kanununa ek 7052 sayılı Kanunun tadilini tazammun eden kanunu, iki encümende görüşülmüş ve Maliye Encümeninde kalmış bulunmaktadır. Ar-

kadaşımız kanun teklifinin ruznameye alınmasını teklif etmiş bulunmaktadır. Bu hususun dikkate alınmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklifin gündeme alınması kabul olunmamıştır.

5. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — ŞİFAHİ SUALLER VE CEVAPLARI

1. — *Maraş Mebusu Hilmi Soydan'ın, Elbistan şosesi ile Sürgü suyu üzerindeki Kapidere köprülerinin bugüne kadar bitirilmemesi sebebine dair Nafca Vekilinden şifahi suali (6/252)*

REİS — Hilmi Soydan arkadaşımız burada mı? (Yok sesleri) Sual, tahriri suale kalbolunmuştur.

2. — *Ordu Mebusu Muammer Tekin'in, Fındık Tarım Satış Kooperatifleri Birliği ambarlarındaki fındıklarda ambar ve randıman açıkları bulunduğunun doğru olup olmadığına dair Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/253)*

REİS — Muammer Tekin arkadaşımız burada. Ticaret Vekili bulunmadığı için başka bir İnikada bırakıyoruz.

3. — *Gümüşane Mebusu Hüsrev Polat'ın, mevcut sanatoryumların miktarı ile faaliyetlerine dair sualine Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili Lûtfi Kırdar'ın şifahi cevabı (6/257)*

REİS — Sual sahibi ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili arkadaşlarımız burada. Suali okutuyorum efendim.

18. VI. 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Aşağıdaki sorunun Sayın Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına tavassut buyurulmasını saygılarımla rica ederim.

Gümüşane
Hüsrev Polat

Türkiye'de kaç sanatoryum vardır, bu sanatoryumların çalışmalarındaki hedef ve alınan neticeler nispetleri nedir, her birinde yapılan ameliyat miktarı ve bu hastanelere tahsis edilen antibiyotikler zamanında celbedilip gerekli kontrol yapıldıktan sonra verilmekte midir?

REİS — Buyurun, Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili.

SIHHAT VE İÇTİMAİ MUAVENET VEKİLİ LÜTFİ KIRDAR (İstanbul) — Gümüşane Mebusu Hüsrev Polat arkadaşımızın şifahi sorusuna cevap arz ediyorum.

1. — Türkiye'de, Millî Müdafaa Vekâletine ait müesseseler hariç, 8 i resmî, 5 i hususi olmak üzere 13 sanatoryum vardır.

Bunlardan 2 si vekâletimize, birisi Maarif Vekâletine, 2 si Çalışma Vekâletine, 3 ü Münakalât Vekâletine, diğer 5 i de hususi eşhasa aittir.

2. — Bütün bu müesseselerdeki yatak sayısı 2 619 dur. Bu yataklardan 990 adedi vekâletimize aittir.

3. — Sanatoryumlardaki çalışmaların hedefi, bu müesseselere yatırılan hastaları, fennin son icaplarına göre tedavi etmek, bunların bir an önce şifalarını sağlamak ve böylece tüberküloz mücadelesine âzami yardımda bulunmaktadır.

4. — Sanatoryumlara yatırılan hastalar üç sınıfa ayrılırlar:

- a) Yalnız tıbbî tedaviye tâbi tutulanlar,
- b) Yalnız cerrahi tedaviye tâbi tutulanlar,
- c) Hem tıbbî ve hem de cerrahi tedaviye tâbi tutulanlar.

Hastalar bu esas dâhilinde lüzumlu olan usullerle tedavi edilerek şifaya kavuşturulurlar.

5. — 1958 yılında vekâletimize bağlı sanatoryumlarda 5 759 kişi ayakta, 3 743 kişi de yatırılarak muayene ve tedavi edilmişlerdir.

Bu yıl içinde bu müesseselerde 28 531 röntgen muayenesi ve 38 051 lâboratuvar tahlili yapılmıştır.

Yine aynı yıl zarfında diğer hususi ve resmî sanatoryumlarda 13 684 kişi ayakta, 9 546 kişi de yatırılarak muayene ve tedavi edilmiştir. Ayrıca 39 955 röntgen muayenesi, 56 405 adet de lâboratuvar tahlili yapılmıştır.

1958 yılı içinde vekâletimize bağlı Heybeli-ada sanatoryumunda 214 ve Atatürk sanatoryumunda da 162 olmak üzere ceman 376 hastaya cerrahi müdahale yapılmıştır.

Yine 1958 yılı zarfında diğer resmî ve hususi sanatoryumlarda yapılan ameliyat sayısı da 2 380 dir.

6. — Sanatoryumlarda tedavi altına alınan hastalara lüzumlu antibiyotik ve emsali ilaçlar, hiçbir gecikmeye meydan kalmadan zamanında celp ve tedarik edilerek muntazaman tatbik olunmaktadır.

Bütün ileri memleket sanatoryumlarında olduğu gibi bugünkü tüberküloz tedavisinin fennî icaplarına göre sanatoryum lâboratuvarlarında her türlü hassasiyet, allerji ve rezistans tetkikleri yapılmaktadır. Antibiyotiklerde bu tetkiklerin verdiği neticelere göre her hastaya en uygun bir şekilde tatbik edilmektedir.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Hüsrev Polat.

HÜSREV POLAT (Gümüştane) — Muhterem arkadaşlar, suali ve cevabını dinlediniz. Sualim tamamıyla teknik bir mevzu aittir. Şimdi bizi asıl alâkadar eden taraf Sağlık Vekâleti ve ona bağlı bulunan sanatoryumların çalışma şeklidir. Sağlık Vekâletine bağlı olarak faaliyette bulunan iki tane sanatoryum vardır. Bu sanatoryumlar da gerek aded, gerek yatak itibarıyla hakikaten kâfi değildir. Zamanla daha çok olmasını temenni ederiz. Bence burada mühim olan ve beni çok alâkadar eden mevzu memleketimizde bugün tüberküloz dâvası hakikaten, bilhassa dernekler ve tababet hayatında da faaliyette bulunan arkadaşlar tarafından üzerine eğilinen bir meseledir. Sağlık Vekâletinin bu husustaki gayretlerini küçümsememekle beraber gayretleri hekim arkadaşları tatmin etmemektedir.

Şimdi tüberkülozda tıbbi ve cerrahi tedavi beraber yürümektedir. Bilhassa sanatoryumlarda ilk tedavi sistemi birbirine mezc edilmiş ve beraber çalışırlar. Sanatoryumlarda tüberküloz tedavisinden gaye daha ziyade cerrahidir. Tüberkülozlu hastaların tıbbi tedavileri uzun zaman istediklerinden, buna imkân bulunmayıp cerrahi yola gidilmektedir. Cerrahi tedaviler hastalar üzerinde ciddi tesirler hâsıl edecek kadar ileri gitmiştir. Üzülerek söylüyorum, sanatoryumlarda cerrahi tedavi safhası vasıta ve

ekipler halinde çalışmadığı için kâfi derecede faydalı olmamaktadır. Bilhassa Ankara'da bulunan ve büyük emeklerle meydana getirilen Atatürk Sanatoryumunda cerrahi tedavi çok basit, yahut da tatmin etmekten çok uzaktır. Bugün toraks cerrahisi bir ekiple çalışmayı icabetiren bir branştır. Toraks cerrahisinde narkozötör, ve ameliyat hemşireleri ve bilhassa enstrümanlarla bir ekip halinde çalışmazlarsa verimli olmalarına maddeten imkân yoktur. Bilhassa sanatoryumların gayesi budur.

Atatürk Sanatoryumu ameliyat için narkozitörü başka, hemşireyi başka, asistanları başka hastanelerden temin etmekte, ameliyatları bu suretle yapmaktadır.

Bir nokta üzerinde durmak lâzımdır: Senelerden beri Sağlık Vekâletinin bir hususu kabul etmesi istenmektedir. Toraks tedavisinde, bilhassa cerrahide, narkoz ilerlemiş bir şubedir. Bu meseleye Sağlık Vekâleti lâıyık ile ehemmiyet vermemektedir. Bugün toraks cerrahisinin dayandığı ana prensip narkozitördür. Bugün memlekette yetişmiş olarak bulunan narkozitörler binbir güçlkle, meşakkat ile yalnız kendi gayretleri ile yabancı memleketlerde yetişmişlerdir. Sağlık Vekâleti bunu bir trans olarak tanımamıştır. Fakat hususi hastanelere varıncaya kadar narkozitörlere ayrı bir ücret kabul etmiştir. Hastanelerde tababet hayatında, bilhassa cerrahi şubesinde bulunan arkadaşlar bu yüzden çok ıstırap içindedirler. Bunun biran evvel ele alınması ve bilhassa sanatoryumlarda çok ciddi bir cerrahi servisinin bulunması lâzım ve zaruridir. Bunun aksine memlekette muhtelif hastaneler var, oralarda bu hastalar muayene ediliyor, fakat iş cerrahi safhasına geldiği zaman hastalar şurada burada beklemek mecburiyetinde kalıyorlar.

Sonra Atatürk Sanatoryumunda 162 ameliyat hakikaten çok azdır. Bu da son sene zarfında bu miktara çıkmıştır, bundan evvel yapılan ameliyatlar bunun çok dunundadır.

REİS — Sağlık Vekili.

SIHHAT VE İÇTİMAİ MUAVENET VEKİLİ LÜTFİ KIRDAR (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, arkadaşımı dikkatle dinledim, haklı olduğu cepheler vardır. Yalnız şunu da arz edeyim ki, bizde verem tedavisi ve sanatoryum müessesesinin tarihi henüz çok yeni-

dır. Bu işe Türkiye'de nihayet 1924 de başlanmıştır. Ve ilk önce Haydarpaşa'da 200 yataklı bir sanatoryum açılmış, bu 200 yataklı sanatoryum 1940 a kadar aynı noktada kalmış, 1950 ye kadar 2 107 yataga çıkarılmıştır. 1959 da da 9 500 yatak olmuştur. 1924 den bugüne kadar 9 500 yatak yapmışızdır. Buradaki tedavi usulü hem tibbidir, hem de son senelerdeki yeni bir cerrahi usullerle cerrahi olarak bütün dünyada yapılmaktadır. Her ikisi memleketimizde yapılmaktadır. Yeni usul anestezi ile olmaktadır, ki, bu usul fakültemizde henüz tedris haline gelmemiş ve ihtisas olarak mütehassis hocalar tarafından yapılmamaktadır. Bunun için geçen sene muhtelif teşebbüslerde bulundum, mütehassis getirsinler ve bunu mütehassis şube hocası olarak çalıştırıp asistanlar yetiştirsinler diye Vekâlet olarak bunun için Avrupadaki mütehassislara müracaat ettik, İngiltere'den bu yakında mütehassis gelecek. Bugüne kadar da birkaç mütehassis Avrupaya gönderdik, yeniden de 10 kontenjanımızdan bir miktar doktor gönderiyoruz. Zannedirim bu teşebbüslerimizi arkadaşlarımız takdir eder. Fakat hastanelerimizin adedinin çokluğuna göre bunun yapılacak en iyi çaresi bu branşlarda adam yetiştirmektir. Fakültelerimize profesörler gatirtiliyor.

Mâruzatım bu kadardır.

REİS — Hüsrev Polat.

HÜSREV POLAT (Gümüşane) — Muhterem arkadaşlar, hakikaten hekim arkadaşlarımızın sayü gayretlerini ve memlekete olan hizmetlerini iftiharla yad etmek benim için bir vazifedir. Maksadım şu veya bu hastanenin durumundan bahsederken oralarda çalışan arkadaşlarımı her hangi bir töhmet altında bırakmak değildir! Mesele o değildir; mesele, Sağlık Vekâletinin sanatoryumlara verdiği ehemmiyet ve bu arada toraks cerrahisini ve anastolojiyi hastanelere bir branş olarak almamasıdır. Bu sahada bütün dünyadaki faaliyet başlıyalı 15 sene olmuştur ve bilhassa İkinci Cihan Harbiden sonra arkadaşların binbir türlü müşkilâtle yabancı memleketlerde yaptıkları ikmalî tahsilî bir narkozitör bitirdikten sonra ve bunlar arkadaşlar memleketimize dönmüşlerdir. Sağlık Vekâletinin hastanelerimizde kabul ve tatbik etmediği bir branşı tedvir etmektedirler. Bugün memleketimizde bir hem-

şire damar için enjeksiyonlarını yapmaya salâhiyetli değildir. Kanun ona böyle bir salâhiyet vermemiştir. Fakat, biz, cerrahinin bugün o kadar mütakâmil bir safhada olmasına rağmen, anastaziolojiyi hakikaten ameliyattan daha üstün, tehlikeleri ve faydaları daha çok bir müessese olmasına rağmen bunu bir branş olarak tanımıyoruz. Fakat, yabancı memleketlerde tahsil yapmış arkadaşlardan bu hususta istifade ediyoruz. Hattâ Sağlık Vekâleti hususî hastanelerde bu hususta yapılan toraks cerrahisinde narkoz ücreti diye bir ücret koymuştur. Halbuki bizim Sağlık Vekâletimiz henüz narkoz şubesini bir branş olarak tanımamıştır, tanınması için de ciddi bir gayret sarf edilmiştir.

Biraz evvel de arz ettiğim gibi, direkt ve endirekt yoldan vekâletle mütaaddit temaslarda bulunduk. Fakat henüz bir netice alamadık. Sanatoryumların çalışması yalnız ve yalnız anastolojiye bağlıdır. Bunun için mukaveleli, mukavelesiz veya her ne suretle olursa olsun bir ekip kurmak zaruretiyle şu veya bu şekilde narkozitör celbine ve bir ameliyat ekibi kurmaya âcil zaruret vardır. Sanatoryumlarda cerrahi servisleri operatör, narkozitör ve bir kelime ile cerrahi ekip halinde çalışmazsa muvafakiyetli bir netice elde etmek mümkün değildir.

Âcilen bunu temenni ederim.

REİS — Sual cevaplandırılmıştır.

4. — *Kars Mebusu Behram Öcal'm, et fiyatına yeniden zam yapılmasının sebebine dair Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/259)*

REİS — Ticaret Vekili bulunmadığı için başka bir İnikada talik edilmiştir.

5. — *Ankara Mebusu İbrahim İmirzaloğlu'nun, 1958 senesinde ithal veya monte edilen traktörlerin hangi esaslar dâhilinde satışa arz ve tevzi olunduğuna dair sualine Ziraat Vekili Nedim Ökmen'in şifahi cevabı (6/260)*

REİS — Suali okutuyorum.

19 . VI . 1958

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine
Aşağıdaki sorunun Ziraat Vekili tarafın-

dan şifahi olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygılarımla rica ederim.

Ankara

İbrahim İmirzalıoğlu

1958 yılı içinde ithal veya monte olunan traktörlerin hangi esaslar dâhilinde satışa arz ve tevzi olunduğunun ve bundan sonrakilerin ne şekilde ve kimlere satılacağına açıklanması.

REİS — Ziraat Vekili.

ZİRAAT VEKİLİ NEDİM ÖKMEN (Gaziantep) — Muhterem arkadaşlarım, sual Makamı Riyasete takdim edildiği günlerde traktör sıkıntımız mevcud olduğu için, traktörlerin satışı ile fiilen meşgul arkadaşların aleyhinde bazı dedikoduların doğmaması için traktör satışlarını bizzat kendim idare ettim ve hakiki ihtiyaç sahiplerini tesbit ettiğime kanaat getirdiğim hallerde satış için arkadaşlara rica ettim.

Bugün için elimizde satışa arz edilmiş 400 traktörümüz vardır, arzu edenler gelip alıyor ve takyit de yoktur.

REİS — İbrahim Emirzalıoğlu.

İBRAHİM İMİRZALIOĞLU (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım, bu traktör satış ve tevzi meselesi birçok safhalardan geçtiği için, sözlü sorulara ayrılan zamanın kısalığı sebebiyle, mümkün mertebe yazılı olarak hazırladığım metni okumakla iktifa edeceğim.

Bidayette tevziatta takibedilen yol, traktöre ihtiyacı bulunduğu dair evvelce tâyin edilmiş resmî mercilerden belge alan müracaat sahipleri muntazam surette bir sıra listesine kaydolunur. Mal geldiğinde gelen malın miktarı kadar, sıradan müracaatçıya mehilli mektup yazılarak, bu müddet içinde müracaatle bedelini yatırması veya banka muamelesine başlaması ve muayyen bir müddet içinde de bu muameleyi ikmal etmesi, aksi halde malın, sırada kendisinden sonra gelen diğer müracaatçıya satışında müessesenin muhayyer bulunduğu bildirilir idi. Bu muameleler cereyan ederken Bakan, kendi yüksek makamında oturur, muamelede vâkı intizamsızlık ve himaye iddiasını havi şikâyetleri dinleyip karara bağlamaktan başka tevziatla ilgilenmezdi.

Ziraat Vekillerinin tevziat işlerine ilk müdahaleleri, ithal olunan traktör, biçer-döğer gibi ehemmiyetli ve kıymetli mallardan ol-

dukça cüzi bir kısmını Bakanlık kontejanı adı altında tefrik ve mümkün olduğu kadar gözlerden ve kulaklardan gizli bir yerde depo ettirip, bunları tesir ve nüfuzuna bigâna kalamıyacağı eşhasın taleplerini karşılamak için kullanmak suretiyle, sıra ile müesses rüçhan hakları listesine tasallutları önler idi. Bir hukuk devletinde pek rağbet görmeyecek olan bu tarzı hareket ile ilk zamanlar, hak ve nasafet anlayışı sağlam olan vatandaş ve idarede pek hoş karşılanmamakla beraber, sıra sisteminin ve Bakan nüfuz ve salâhiyetinin bir sigortası ve teminatı şeklinde bir tevile, o zaman değilse bile bugün oldukça mâkul bir davranış olarak kabul olunabilir.

Tevziatta ilk vahim müdahale veya dejenerasyon, sıra tutmaya ve liste tanzimine evvelden vazifeli kılınan daire ve memurun belki yüzleri bulan müracaatçıyı muhtevi elindeki liste hiç kaale alınmaksızın, âni bir emirle ve mütaaddit defalar vazifenin başka kısmında, başka bir memura, emir tarihinden itibaren başlayarak vukubulacak müracaatleri sıraya kaydettirmek şeklinde tezahür etmiş ve evvelki vazifelinin elindeki liste keenlemyekûn addolunmuştur.

Bu suretle takibolunan gaye açık olup, gelmiş ve gelecek mal müracaat sırasına göre tevzi olduğu takdirde, sonradan çıkagelen nafiz zevatın taleplerini derhal karşılamak mümkün olamayacağı için, çare olarak, o zevatı bidayete alan yeni bir müracaat ve sıra listesi tanziminin maslahata daha uygun bulunması keyfiyeti idi.

REİS — Bir dakikanız var efendim.

İBRAHİM İMİRZALIOĞLU (Devamla) — Bu usul dahi, hiç olmazsa tercihlî, imtiyazlı o muhterem eşhasın artığı malları, artan nispette hakiki ihtiyaç sahibine intikal ettirebiliyor ve usul ve kaideleri ve mahiyetleri evvelden nizamlanmış belgeler hak teminine, az da olsa, medar olabiliyordu.

Zirai Donatımın sattığı veya tevzi eylediği traktör, biçer - döğer, bunlara ait lâstik, akü v. s. gibi gittikçe nedret peyda eden bütün mallara teşmil edilmiş bulunan bu sakat tevzi sistemi en son tatbikatla daha aşırı bir şekilde inkılâbettirilerek bu vadide rekor tesis edenlerin rekoru yine kendileri tarafından egale edilmiştir, hattâ kırılmıştır.

Ve daha önce, ziraat alet ve motorlarına ait lâstiklerin tevziatı hakkındaki sualim, şüphesiz

âdilâne yapılan bir tevziatın şeklini bu Muhterem Heyete ve umumi efkâra duyurmak fuzuli gayretini değil, haksız, gayriâdil bir sistemi teşhir ve mahkûmiyetini ilâm ve ilâna raptetmek iken, Sayın Bakan yazılı olan cevabında hakikati ortaya koymaktan sakınarak talebettiğim hususları «Tevzi listeleri vilâyette görülebilir.» cevabıyla sâvuşturmuş ve maksadı önlemiş olduklar.

Ç) Aynı maksatla bu soruma hedef olan şimdiki satış veya tevziat sistemini de bir gözden geçirelim :

a) Bilindiği gibi, Muhterem Hükümetimizin takip ve tatbik etmekte buldukları gayet basiretli ve isabetli iktisadi, ticari ve içtimai politika neticesinde, evvelce yüzleri bulan yulkarda saydığım malların acenta ve satıcıları, piyasayı Devlet müessesesi bulunan Zirai Donatım Kurumunun fiilî inhisarına terk ederek birer, beşer silindiler.

Böylece artan ihtiyaçların tek müracaat kapısı olarak kalan Donatım, müracaatçılara :

«Millî Korunma Kanununa tâbi olan müessesemiz mal gelmeden satış yapamayacağı için, malın vürudunda satış şubelerimize müracaatınız lüzumu tebliğ olunur.» mealinde cevaplar verirken ve bu müracaatları evvelce yaptığı gibi bir listeye kaydetmezken, diğer taraftan yine muhterem nazif zevat vesatatiyle Sayın Bakandan, dilekçelerinin altına ufak bir paraf temin edebilen talihli ve hakiki vatandaşlar, derhal, Donatım Umum Müdürlüğünde münhasıran Sayın Bakanın işaretlerini muhtevi ve fakat her an değişebilen bir sıra ile liste tutan memura koşarak isteklerini sağlayabilmekte idiler.

Bugün artık, arz ettiğim o basiretli ve isabetli politikalar sebebiyle fevkalâde artan ve astronomik rakamlara ulaşan maliyet ve alet, edevat bedelleri diğer taraftan maliyeti dahi koruyamaz hale getiren ayarsız hububat fiyatları, zirai makinalara olan talepleri hemen tamamıyla durdurmuş ve bir zamanlar ancak,

mümtaz zevata verilen mallar şimdi alıcı bulamaz oldukları için, satış propagandasını bekler olmuşlardır.

Ve Sayın Bakanın da cevabı işte bu müstesna zamana tesadüf ettirilmektedir.

REİS — Vaktiniz tamamdır. Sual cevaplandırılmıştır.

6. — *Malatya Mebusu Tevfik Ünsalan'ın, Malatya Devlet Hastanesi ilâve kısmı inşaatının ne için yarıda bırakıldığına dair Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekilinden şifahi suali (6/269)*

REİS — Tevfik Ünsalan?.. Yoktur. Suali tahririye kalbolunmuştur.

7. — *Malatya Mebusu Tevfik Ünsalan'ın, Pazar günleri devamlı olarak mecburi çalışmanın hangi fabrikalarda tatbik edildiğine dair Çalışma Vekilinden şifahi suali (6/270)*

REİS — Tevfik Ünsalan?.. Yok. Suali tahririye kalbolunmuştur.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Usul hakkında söz istiyorum.

REİS — Ne usulü?..

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Anlatacağım, müsaade edin.

REİS — Olmaz, öyle sey.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Cuma günleri bir saat sorular konuşulacak. Vekil veya mebus gelmiyor, suallere bir saat dahi ayrılmamış oluyor.

REİS — Vekil veya mebusun burada bulunup bulunmaması daha evvelden kestirilemez.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — İzin verin anlatayım.

REİS — Şu anda burada bulunmayan mebusların bulunmasını temin Riyasetin elinde olan bir keyfiyet midir?..

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — İzin verin anlatayım.

REİS — Ruznameye devam ediyoruz.

6. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Umumi hayata müessir âfetler dolayısıyla alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara dair kanun lâyhıası ile Çankırı Mebusu Ferhan*

Arkan ve 5 arkadaşının, Çankırı vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların giderilmesi, Kırşehir Mebusu Hayri Çopuroğlu

ve 2 arkadaşının, Kırşehir vilâyetinde sel baskını dolayısıyla vukua gelmiş olan zararların telifisi hakkında kanun teklifleri ve Muvakkat Encümen mazbatası (1/213, 2/185, 2/192)

REİS — Efendim, birinci madde 33 ncü İnikatta encüme verilmişti, encümeden gelmiştir... Buyurun encümen.

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ EKREM ANIT (Samsun) — Muhterem arkadaşlarım, kanunun birinci maddesinde bâzı eksiklikler bulunduğundan bahsile sayın arkadaşlarımdan bir kısımları; (İnfilâk hâdiselerinin, toprak erozyonlarının, metni maddeye ilâvesini ve İmar ve İskân Vekâletine verilmiş olan yetkilerin aynı zamanda Ziraat Vekâletine de tanınması) yolunda vermiş oldukları takrirler Muvakkat Encümenimizde müzakere edilerek birinci madde yeniden tedvin olunmuş ve yüksek tasvibinize arz edilmiştir. Kabulünü rica ediyoruz.

REİS — Encümenin yeniden tedvin etmiş olduğu birinci maddeyi okuyoruz, efendim.

MADDE 1. — Yer sarsıntısı, yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri âfetlerde yapıları ve âmme tesisleri, umumi hayata müessir olacak derecede zarar gören veya zarar görmesi muhtemel olan yerlerde alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlar hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Yukarda yazılı âfetlerin vukuunda zararın umumi hayata müessir olup olmadığına İmar ve İskân Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyeti karar verir.

Şu kadar ki; âfet vukuunda bu kanun gereğince alınması lâzımgelen âcil tedbirlerin itihazına âfetin vukubulduğu bölgenin valisi yetkilidir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen varmı?

Buyurun, Nusret Durakbaşa.

NUSRET DURAKBAŞA (Maraş) — Muhterem arkadaşlar; Şevki Erker arkadaşımızın teklifi birinci fıkranın birinci madde olarak kabulü mahiyetinde idi. Buna encümen bir ek ilâve ederek umumi âfetleri tarif ediyor. Yani, umumi hayata müessir olup olmadığı hususunun tesbitini İmar ve İskân Vekâletinin salâhiyetine bırakmış oluyor. Bu hususa itiraz edecek

değilim. Yalnız bir noktayı arz etmek isterim. Bu kanunun ilk müzakeresi sırasında bu maddenin tadili hakkında bir takririm vardı. Burada şu esasın nazarı dikkate alınmasını arzu etmiştim: Bir defa umumi hayata müessir olan âfetler, biri tabii menşeli, biri de sonradan olan âfetler olarak ayrılır. Şimdi burada, yangın sonradan olan âfetler arasına girer. Bu itibarla her ikisinin ayrı ayrı zikderilmesinde, yazılırken ayrı ayrı yazılmasında fayda olacağı kanaatindeyim. Zaten bu husus 2 ncı maddede nazarı dikkate alınmış bulunuyor. 2 ncı maddenin 2 ncı fıkrasında yangın ayrı bir âfet olarak kabul edilmiştir. Fıkraı aynen okuyorum : «... Yangın tehlikesine mâruz sahalara, şehir ve kasabalarda belediye meclisleri, köylerde ihtiyar meclisleri tarafından tesbit ve kaymakamların mütalâası alındıktan sonra valilerin tasvibi üzerine ilgili bölgelerde ilân olunur.» Demek ki, bu ayrılık zaten bu kanunun kendisinde mevcuttur. Binaenaleyh başta yangın, su baskını, yer kayması falan gibi bir ayırma değil, evvelâ tabii olan âfetleri saydıktan sonra yangını sonuna ilâve etmek suretiyle 1 ncı fıkranın düzeltilmesi daha faydalı olur kanaatindeyim.

Yine burada bir şeyin daha nazarı itibara alınması lâzımdır. Hâdiselerin anlayış sırasına göre yazılmasında fayda vardır. Şimdi bir defa zelzelenin vukubulacağı yerler başka, bunun mânası başka, bir de zelzelenin vukubulması muhtemel olan yerlerde umumi hayata müessir olacak derecede tahripkâr olması ihtimali başka başka şeylerdir. Şimdi burada zelzele tabii âfettir, vukuu muhtemel yerler nazarı itibara alınacaktır; onun için evvelâ bunun zikredilmesi lâzımdır. Bu gibi yerlerde, umumi hayata müessir olup olmayacağı meselesi sonradan düşünülecek bir şeydir. Yani tabii âfete mâruz kalacak yerlerden ayrılması icabeder, böylece zikredilmesinde fayda mülâhaza etmekteyim. Onun için evvelâ zelzelenin ve buna benzer tabii âfetlerin vukuu muhtemel yerler, ondan sonra vukuu halinde, vukuu sırasında alınacak tedbirler ve daha sonra da vukuundan sonra yapılacak işler maddede yer almalıdır. Burada evvelâ vukubulan yer mevzuubahis ve ondan sonra diğerleri geliyor. Arz ettiğim şekilde değiştirilmesi mümkün olursa faydalı olacağı kanaatindeyim.

Mâruzatım bundan ibarettir.

REİS — Encümenin bir mütalâası var mı efendim?

MUVAKKAT ENCÜMEN REİSİ EKREM ANIT (Samsun) — Muhterem arkadaşlar, umumi hayata müessir âfetleri kapsayan Kanununun 1 nci maddesinde âfetler tadadı olarak tasrih edilmiştir. Sayın Nusret Durakbaşa arkadaşımın evvelce verdiği taktirdeki isteği ile şimdi dermeyan ettiği fikir ve mütalâa birbirini tamamen cerheder mahiyettedir.

Nusret Durakbaşa arkadaşım, esasen Şevki Erker arkadaşımın taktirine aynen iştirak etmek suretiyle, tedvin olunan 1 nci maddeyi encümende kabul etmişlerdi.

Diğer taraftan bugün yalnız yer kayması dolayısıyla İcra Vekilleri Heyetince yerlerinin değiştirilmesine lüzum ve zaruret görülen mecmuu 7 946 haneden ibaret 245 köy tesbit edilmiştir. Bu tesbitten sonra şu son günlerde birçok bölgelerde yer kayması hâdisesi olmaktadır. Esasen Türkiye'de jeolojik tetkikat tamamen bitmiş değildir. Zelzele, yer kayması ve diğer âfetlerin nerelerde, ne zaman olmak ihtimali mevcuttur, bunu net olarak bilmiyoruz. Ve bu âfetlerin vukuunda alınacak tedbirleri ve yapılacak yardımları kapsayan bu kanun için dört başı mamurdur, demiyoruz. Evet, birçok aksaklıkları olacaktır. Tatbikat bize bu aksaklıkları ve pürüzleri gösterecektir. Ona göre muhtemelen daha birçok hükümler bu kanuna girecektir. Realite budur. Bugün tabii âfetleri tamamen kapsamına almış bir kanunun süratle yürürlüğe konması lüzum ve zarureti vardır. Vatandaşlar bunu beklemektedir. Bendeniz maddenin aynen kabulünü hassaten rica ederim.

REİS — Nusret Bey, yazılı teklifiniz var mı? Yok.

Başka söz istiyen?... Buyurun, Ahmet Üstün.

AHMET ÜSTÜN (Ankara) — Muhterem arkadaşlarım, umumi hayata müessir âfetler kanu-

nu mühim bir ihtiyaca cevap vereceğinden bu kanunun lüzum ve zaruretine, kaaniim. Birinci madde kanunun şumulü ve hududu ve ruhu demek olduğu içindir ki, üzerinde ehemmiyetle durmak iktiza eder. Nusret Bey arkadaşımızın ilk konuşmalarında her nedense maddedeki yangın kelimesine kafaları takıldı ve yangın kelimesinin birineci maddeden çıkarılmasını istediler. Yangın, sel gibi, toprak kayması gibi, deprem gibi umumi hayata müessir olan büyük felâketlere sebebiyet veren bir âfettir. Binaenaleyh elbette ki, birineci maddede «yangın» kelimesinin kalmasında isabet vardır.

Bu vesile ile temenni olarak bir hususu yüksek dikkatlerinize arz etmek isterim. Allah vermesin fakât bir âfet vatanın hangi köşesinde olursa kanunu tatbik edecekler kayıtsız ve şartsız tefrik gözetmeden hareket etmelidirler, vatandaşın derdine koşmalıdır. Bursa'nın mâruz kaldığı yangın dolayısıyla gösterilen hassasiyetten memnun olduk. Ama Ankara'nın ve Kırşehir'in, Çankırı'nın mâruz kaldığı sel felâketi aynı derecede hassasiyete mazhar olamamıştır. Yarın böyle bir felâketle karşı karşıya kaldığımız zaman kanunu tatbik edeceklerin tamamen tarafsız olarak zarardide vatandaşlarımızın imdadına koşmalarını temenni ederim. (Soldan: «A a a! taraf meselesi yok burada» sesleri)

REİS — Efendim, Riyasetin bir mâruzatı var bunu arz edeyim.

Elimizde bulunan kanun lâyihası müstaceliyetle görüşülmektedir. Bir defa müzakereye tâbidir. Şu vaziyete göre karar ekseriyeti bulunmadığından, birineci maddeden itibaren diğer maddeleri reyeye koymayı Riyaset muvafık bulmamaktadır. Bu itibarla 20 Nisan 1959 Pazartesi günü saat 15 te toplanmak üzere İnikada son veriyorum.

Kapanma saati : 16,10

B — TAHRİRİ SUAL VE CEVABI

1. — Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın, Dahili Nizamnamede yapılan son tadillerden sonra mebuslara verilen cezalara dair Büyük Millet Meclisi Riyasetinden olan sualine Reisvekili Mahmut Goloğlu'nun tahriri cevabı (7/466)

13 . III . 1959

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dahili Nizamnamesinde yapılan son tadillerden itibaren, kimlere ne ceza verilmiş ve yine kimlerden ne miktar para kesilmiş olduğunun, mebusların mensuboldukları partiler ve cezaların verildiği İnikat tarihleriyle birlikte, yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla rica ederim.

Burdur
Fethi Çelikbaş

T. B. M. M.

Umumi kâtipliği

17 . IV . 1959

Kanunlar Müdürlüğü

Sayı : 2851 - 11844

İlişiği : 1

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Burdur Mebusu Fethi Çelikbaş'ın, Dahili Nizamnamede yapılan son tadillerden sonra mebuslara verilen cezalara dair tahriri sual takririnin cevabı ilişik olarak sunulmuştur.

Saygılarımla arz ederim.

T. B. M. M. Reisvekili Y.

M. Goloğlu

Mebusun ismi	Cezanın nev'i	Lira	K.	Mensub- olduğu parti	Tarihi	İnikat
Melih Kemal Küçüktepepınar (Adana)	Takbih	400	00	C.H.P.	22. II. 1958	43
Melih Kemal Küçüktepepınar (Adana)	5 İnikat Meclisten çıkarılma	1 456	52	C.H.P.	23. II. 1958	44
Mehmet Hazer (Kars)	Takbih ve 3 İnikat Meclisten çıkarılma	1 833	42	C.H.P.	26. II. 1958	47
Mehmet Kartal (Malatya)	3 İnikat Meclisten çıkarılma	771	05	C.H.P.	27. II. 1958	48
Ferda Güley (Ordu)	3 İnikat Meclisten çıkarılma	1 000	00	C.H.P.	23. V. 1958	71
Sırrı Atalay (Kars)	Takbih	400	00	C.H.P.	23. V. 1958	71
Faik Ahmed Barutçu (Ankara)	Takbih	400	00	C.H.P.	25. VI. 1958	85
Hilmi Soydan (Maraş)	Takbih	400	00	C.H.P.	25. VI. 1958	85
Asım Eren (Niğde)	Takbih	400	00	C.H.P.	25. VI. 1958	85
Asım Eren (Niğde)	Takbih	400	00	C.H.P.	8. XII. 1958	12
Hasan Erdoğan (Kars)	Takbih	400	00	C.H.P.	22. II. 1959	42
Hasan Tez (Ankara)	Takbih	400	00	C.H.P.	25. II. 1959	45
Ömer Başegmez (Kayseri)	Takbih	400	00	D.P.	25. II. 1959	45
Ahmet Fırat (Malatya)	3 İnikat Meclisten çıkarılma	1 000	00	C.H.P.	25. II. 1959	45
M. Yaşar Alhas (Urfa)	1 İnikat Meclisten çıkarılma	1 000	00	C.H.P.	25. II. 1959	45
Fethi Çelikbaş (Burdur)	Takbih	400	00	C.H.P.	26. II. 1959	46
Hüseyin Balık (Ankara)	Takbih	400	00	C.H.P.	26. II. 1959	46
Mustafa Altınoğan (Elâzığ)	Takbih	(1) 400	00	C.H.P.	23. III. 1959	51

(1) Gelecek seneki tahsisatından kesilecek.

7. — ARIZALAR VE TELGRAFLAR

3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair Kanunun kabülü münasebetiyle teşekkürü mutazammın Ankara'daki Polis Koleji ve lise mezunları adına Nihat Türközü imzalı telgraf.